

144 FINSK SKALDEKONST.

Saima n:o 40 3.X 1844

Welche Schönheit, welche Vortreflichkeit, welchen Genuss ich ausser mir hervorbringe, bringe ich in mir hervor.

10 Man kan säga, att sången är ett behof för menniskan. Detta behof synes hon äfven hafva tillfredsstält förr än begäret efter kunskap. Menniskan tyckes i sången likasom förena det jordiska med det andliga eller ställa det sinliga i harmoni med det högre öfversinliga, på det att de liksom gröfre och finare toner af särskilda strängar må smälta tillsammans i ett harmoniskt helt. Så först kan hon fullkomligen uttrycka, det hon känner; så först kan hon fullkomligen känna, det hon uttrycker. Hoppet, kärleken, glädjen, sorgen, saknaden, patriotismen m. m., allt sådant kan lifligast uttryckas i sång. Sträfvandet att finna uttryck för allt det ädla, menniskan kan känna, utgör Skaldekonst.

20 Skilnaden mellan Folk-poësi och Skaldekonsten består deri, att den förra är det af naturen påkallade, af ingen konst uppammade, den sednare deremot, det af bildningen bearbetade uttrycket af människans känslor. Vi kunna därför säga, att det folk, som saknar skaldekonsten, saknar äfven en stor del af den intellektuella bildningen. Sådant i det närmaste är fallet med det Finska. Ehuru nationen eger en bland nordiska folk sällsynt rikedom af Folk-poësi, så, så saknar den nästan all nyare skaldekonst utom den Svenska. Den känner äfven djupt denna saknad och har, för att afhjelpa den, anlitat äfven de vanligaste anlag. De få folkskalder, som anträffas i de inre provinserna kunna anses såsom de sista bortdöende tonerna af den gamla sången. Deras

30 skaldestycken äro äfven med få undantag föga annat än små reflexioner öfver dagens händelser. Sedan Folkpoësin nu nästan öfverlevvat sin tid, och de gamla sångerne hos största delen af nationen längesedan äro bortglömda, har man försökt ersätta den med en ny, i föryngradt mera tidsenligt skick. Men det har misslyckats, emedan de män, som varit kallade till att bearbeta skaldekonsten, genom läroanstalterna öfvergått till en annan nation. Allt hvad man åstadkommit, är blott några stympade imitationer af den svenska sången, eller sådant joller, som hvarje bonde i saknad af bättre sjelf sammanrafsar, och som saknar allt poetiskt och moraliskt värde.

40 I sådant tillstånd är den Finska skaldekonsten. Blott hos ståndspersonerne är den Svenska sången något hemma. Men äfven den vill icke rätt trifvas. Få af de Finsk-Svenska Skaldernas arbeten hafva vunnit någon större allmänhet i Finland; och inhemska, nationela, gladare, entusiastiska sänger, som så mycket karakterisera andra nationers lif, sakna de bildade klasserne i Finland likaväl som den stora massan af folket. Kanske är det denna brist, som tillsammans med det sorgbundna i Finnens natur, om icke föder åtminstone närer den vidtberömda Finska trögheten, hvilken så envist vill förfölja äfven ståndspersonerna i landet. Ty inga lärror, inga tal, inga moraler verka så lifvande på

50 menniskan som sången. Hvad vore för oss en vårmorgons skönhet, om vi ej hörde de lifgifvande stämmorna i skogen? och på samma sätt kunna vi säga: hvad vore en nations lif, om det ej yttrade sig i sång och skaldekonst? Det måste antaga karakteren af strängt alvar, liknöjdhet och tröghet.

Men hvad kan då göras för den Finska sången och skaldekonsten?

Troligen ingenting mera, än för den Finska litteraturen i allmänhet. Det enda är: att hoppas, att den tid skall komma, då den lärde i Finland upphörer att bevisa, det en litteratur kan vara nationel utan att tillhöra nationens eget språk. Sedan det inträffat, skall väl äfven Finska Skaldekonsten uppblomstra, likasom den öfriga litteraturen. Den med skaldeanlag begåfvade ynglingen skall väl då i *sin* nations förädling finna ett skönare mål för sin verksamhet. Tills detta sker, kunna vi blott söka att öppna väg för blifvande skalder. De små försök i den nyare versen, som i sednare tider då och då utkommit, kunna anses för en början dertill. De äro väl till en stor del misslyckade: men de bidraga icke desto mindre att närma oss till målet. 10

Mången har af dessa försök velat döma till Finska språkets ringa användbarhet i den nyare tidens poësi och ansett det passa endast till den såkallade, Runoversen. Men det är ett lika ensidigt påstående som det, att den i Finska språket i vanliga uttalet brukliga accenten på orden äfven i versen skall noga iakttagas, ehuru sådant icke skett ens i de gamla runorna. Dock torde äfven verser sådane som *Paljasjalkaset poikaparat, likaset vilotit ja – Nyt kulen; kukkura pöytä nälässä tupaan tulevalle* – svårligen kunna för vackra anses. Men hexametern är mindre bruklig äfven i andra nyare språk. I Svenska poësin tyckes den väl vara omtyckt; men hvarföre vill man äfven införa den i den Finska? om icke blott af samma skäl som allt annat Svenskt på Finsk botten: att man mest känner Svenska litteraturen. Om den Finska poësin skall välja sig något mönster, må det då hellre vara den Tyska, hvilken passar dertill vida bättre än den Svenska, emedan det förra språket har större rikedom på former och konstruktioner. Till och med prosaiska öfversättningar från Svenskan hafva svårt att blifva äkta Finska, hvaremot de från Tyskan lyckas bättre. 20

Några egentligen Finska Poëter kunna väl i nu rådande omständigheter icke förväntas. Men som det ändock skrives Finska verser, så vore det önskligt, att man försökte att jemte den poetiska framställningen iakttaga reglorna för väljudet, såsom skett i de gamla Runorne i Kalevala; och hvilka regler D-r Lönrot i företalet till Kalevala ganska tydligt framställt. All slags vers, der dessa regler kunna iakttagas, kan äfven anses passa i Finsk poësi; deremot är det just, då man afvikit från nämnda regler, som man funnit språket oböjligt och versen styf. Till de prof på moderna versarter med iakttagande af nyssnämnda regler, hvilka jag förut meddelat, tager jag mig friheten bifoga följande: 30

HEKTORS ABSCHIED
(Öfversättning.) 40

Andromake.

Ikkusest'ko Hektori nyt syöksee
Murhajan Akaijalaisen luokse,
Jossa hirmusesti surmataan.
Kenpä neuvonee sun pienosille
Jumaluudesta ja miekkasille,
Kun nyt joutunet sä Tuonelaan? 50

Hektor.

Kyynesesi vaimo kulta sulje,
 En mä turhaan miekka vyöllä kulje,
 Käessäin on turva Pergamon!
 Suojellen pyhyyttä tempeleien
 Kaadun, mutta maalleni vapauen
 Voitan mennessäni Tuonelaan.

10

Andromake.

Heiluttelevaksi talvituulen
 Jätetyin aseisi äänen kuulen,
 Sankarsuku Priamon katoo;
 Menet missä aurinko ei koitse,
 Missä Tuonen virta itkevi saloitse,
 Siihen rakkautesi vajoo.

20

Hektor.

Toivoni ja ajatukset kaikki
 Tuonen virtahan ne hukutanki,
 Rakkauteni en kuitenkaan.
 Kuules! sola muurilla jo pauhaa:
 Tänne miekka! Tuoni tuopi rauhaa,
 Rakkaus ei kuole Tuonelaan.

30

P. H.

145 SKATT PÅ LANDETS HANDEL OCH LANDET.

Saima n:o 40 3. X 1844

40

En korrespondent ifrån Österbotten har benäget upplyst oss om några omständigheter vid utrikes handeln, hvilka på densamma måste inverka desto menligare, ju mindre gynnsamma dess närvarande förhållanden äfven i öfrigt äro. De speciela uppgifter, korrespondenten bifogat, upplysa, huru utlänningen skörddar en betydlig del af handelsvinsten äfven på landets exportartiklar.

50

Men förrän vi anföra dem, är det oss en glädje att kunna omtala den harm, med hvilken korrespondenten, ehuru synbarligen sjelf köpman, anser det förhållande, att landets utförselvaror äro naturprodukter, dem utlänningen måste köpa, då deremot införseln »till en stor del består af sådant, som i landet skulle kunna tillverkas.» Ty den inhemska industrins uppkomst beror i icke ringa grad af en sådan patriotisk ifver hos landets handelsstånd; då den inhemska varan alltid lemna handlanden en mindre afkastning än den utländska. Med rätta anmärker också korrespondenten, med huru stor frihet utlänningen i landets städer utbjuder sina varor, »en frihet, sådan den icke eges ens af inhemska man.» Ty säkert är, att införseln af en mängd lyxartiklar och Nymbergarkram härförutan vore vida ringare, äfvensom att större